

Sygn. akt IV CSK 187/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku R. R.
przy uczestnictwie R. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 października 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt VIII Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w T. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 24 października 2016 r. przez ustalenie składu majątku wspólnego uczestników oraz dokonanie jego podziału przez przyznanie wnioskodawczynie opisanych nieruchomości położonych w T., a uczestnikowi nieruchomości położonej w G., koni G. i B., udziałów w M. sp. z o.o. w T. oraz na poczet jego udziału zaliczył udział w S. sp. z o.o. w T. oraz zasądził od

wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 4 353,38 zł tytułem dopłaty i rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny.

Uczestnik w skardze kasacyjnej powołał podstawę objętą art. 398³ § 2 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z potrzebą wyjaśnienia czy nieruchomość zabudowana budynkiem wzniesionym bez pozwolenia budowlanego stanowi pełnowartościowy składnik majątku wspólnego i jak powinna być wyceniona przy podziale majątku wspólnego oraz wyjaśnienia czy w postępowaniu o podział majątku wspólnego ma zastosowanie art. 149 w związku z art. 156 ust. 3 u.g.n. w części stanowiącej, w jakim czasie może być wykorzystywany operat szacunkowy sporządzony dla celów tego postępowania.

Nieważność postępowania w odniesieniu do podstawy wskazanej w art. 379 pkt 5 k.p.c., wywołana była pozbawieniem uczestnika obrony jego praw, które polegało na przesłuchaniu biegłego z zakresu wyceny udziałów w spółkach kapitałowych na wyznaczonym przez Sąd pierwszej instancji posiedzeniu niejawnym, w którym uczestnik nie mógł brać udziału. Było to oczywiste naruszenie jawności postępowania. Sąd Okręgowy w sposób lakoniczny odniósł się do powyższego zarzutu, czym uchybił art. 684 w związku z art. 567 § 3 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes skarżącego podlega uwzględnieniu, o ile jest zgodny z interesem powszechnym. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących wątpliwości w orzecnictwie sądów, bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Stwierdzenie, czy te szczególne względy zachodzą w konkretnej sprawie dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku

o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego się on pojawił oraz przedstawienia argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny i poważny, w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Podana przez skarżącego przyczyna, jak i jej uzasadnienie nie spełnia wymagań przyjętych dla przesłanki istotnego zagadnienia prawnego, ponieważ nie dotyczy nowego, istotnego i rzeczywiście występującego problemu prawnego. Nie zostały także uwzględnione kwestie odnoszące się do rozwiązania sprawy braku wymaganych decyzji. Skarżący pominął wywody Sądu Okręgowego wyjaśniające podstawę ustalenia wartości składników majątku wspólnego. Nie podał argumentów, które miałyby przemawiać za potrzebą podjęcia przez Sąd Najwyższy poruszonych materii.

Nieważność postępowania stanowi uchybienie procesowe, które Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c., jak też jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przewidzianą w art. 398⁹ § 3 k.p.c. Jednolicie przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że w obu przypadkach chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, a nie przed sądem pierwszej instancji (por. postanowienie z

dnia 7 maja 2009 r., II CSK 80/09; z dnia 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, niepublikowane). Powoływanie się na taką podstawę w odniesieniu do postępowania przed sądem pierwszej instancji mogłoby być rozważone przez Sąd Najwyższy w ramach naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy (art. 378 § 2 i 386 § 2 k.p.c.). Zastrzeżenia skarżącego nie wskazują na występowanie podstaw nieważności w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj